

Καλό "φθινόπωρο"...

26/Αυγ/2019 00:02

Του Κώστα Στούπα

Η ελληνική χρεοκοπία του 2010 ήταν ένας ετεροχρονισμένος αντίκτυπος του διεθνούς κραχ του 2008. Πριν το 2008 διεθνώς τα μηδενικά επιτόκια ως αντιστάθμισμα στο κραχ του 2000 είχαν δημιουργήσει έναν ωκεανό ρευστότητας ο οποίος αναζητούσε με βουλιμία πραγματικές αποδόσεις υψηλότερες του μηδενός.

Τοπιθανότερο είναι πως το επόμενο επεισόδιο της ελληνικής περιπέτειας θα προηγηθεί του επόμενου διεθνούς κραχ καθώς ισχύει ο κανόνας πως όποιος "καεί στον χυλό" για πρώτη φορά... καθίσταται ιδιαίτερα προσεκτικός στη συνέχεια.

Το "κάψιμο" που υπέστησαν οι διεθνείς αγορές από την Ελλάδα ήταν τα PSI όπου αναγκάστηκαν να διαγράψουν χρέος πάνω από 120 δισ. ευρώ, χάρη στην Ε.Ε. χωρίς η χώρα να υποστεί κατάρρευση με άδεια πρατήρια καυσίμων και σκονισμένα ράφια σουπερ μάρκετ...

Ουδείς μπορεί να προσδιορίσει τον ακριβή χρόνο του επόμενου διεθνούς κραχ. Το γεγονός ότι αυτό έπρεπε να είχε λάβει ήδη χώρα αλλά αναβάλλεται συνεχώς από τις πολιτικές των μηδενικών και αρνητικών επιτοκίων και των ποσοτικών χαλαρώσεων δεν σημαίνει πως δεν θα συμβεί...

Ένας επιπλέον λόγος της μακροήμερευσης του τρέχοντος οικονομικού και χρηματιστηριακού διεθνούς κύκλου είναι ο χαμηλός ρυθμός ανάπτυξης σε συνδυασμό με τη συνεχή επιφυλακτικότητα και αμφισβήτηση των επενδυτών.

Οικονομικοί και πιστωτικοί κύκλοι είναι πρωτίστως ψυχολογικοί κύκλοι του πλήθους των συμμετεχόντων στην οικονομική δραστηριότητα και ως εκ τούτου καταλήγουν βίαια όταν όλοι έχουν μετακινηθεί στη μια πλευρά των συμβαλλόμενων.

Τούτο δεν έχει συμβεί ακόμη...

Τον τελευταίο χρόνο τα διεθνή χρηματιστήρια έχουν πραγματοποιήσει αλληπάλληλα ιστορικά ρεκόρ. Παρά ταύτα από τις αρχές του 2018 μέχρι και σήμερα η απόδοση του S&P 500 που αντιπροσωπεύει την αφρόκρεμα της ισχυρότερης οικονομίας του πλανήτη είναι αρνητική.

Ο MSWORLD που αντιπροσωπεύει το σύνολο των χρηματιστηρίων της υδρογείου γράφει ήδη διψήφιο αρνητικό πρόσημο. Αντιθέτως κέρδη περί το 30% εμφανίζει το τελευταίο 12μηνο ο χρυσός που θεωρείται ασφαλές καταφύγιο για δύσκολες περιόδους.

Τα μηνύματα που εκπέμπει αυτός ο συνδυασμός αποδόσεων είναι σαφή: Το οικονομικό φθινόπωρο φέτος ήρθε πριν τελειώσει το εποχικό Καλοκαίρι...

Η ελληνική περίπτωση...

Υπό το πρίσμα των διεθνών εξελίξεων θα πρέπει να εκτιμήσουμε και τις ελληνικές εξελίξεις όπως αυτές έχουν δρομολογηθεί μετά το πρόσφατο εκλογικό αποτέλεσμα.

Ηαλήθεια είναι πως υπήρξε μια θετική προεξόφληση της ευρείας εκλογικής νίκης της Ν.Δ. υπό τον Κυριάκο Μητσοτάκη. Ο Γενικός Δείκτης του χρηματιστηρίου από τις 650 μονάδες στην αρχή του χρόνου κινήθηκε προς τις 850 γράφοντας την καλύτερη απόδοση στον κόσμο.

ΟΤραπεζικός δείκτης την ίδια περίοδο από τις 400 μονάδες έφτασε και ξεπέρασε μέχρι και τις 800 μονάδες. Ταυτόχρονα τα επιτόκια των 10ετών ομολόγων κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο έπεσαν από το 4% περίπου κάτω από το 2%.

Ηπτώση αυτή όμως θα πρέπει να συνεκτιμηθεί με την πτώση των ευρωπαϊκών επιτοκίων τους τελευταίους μήνες μετά τις εξαγγελίες από πλευράς ΕΚΤ για το ενδεχόμενο ενός νέου προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης.

Τοπροηγούμενο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης το 2015 έδωσε ώθηση κατά τα χρόνια που ακολούθησαν τόσο στα χρηματιστήρια όσο και στις ευρωπαϊκές οικονομίες. Τα "απόνερα" εκείνου του προγράμματος είχαν αντίκτυπο και στην ελληνική οικονομία μετά το 2015, παρά την καταστροφή του πρώτου εξαμήνου της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ...

Τοερώτημα που δεν μπορεί κανείς να απαντήσει είναι αν ένα νέο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης από πλευράς ΕΚΤ προσεχώς θα έχει τις ίδιες συνέπειες με εκείνο του 2015.

Ταπρογράμματα ποσοτικής χαλάρωσης στην οικονομία μοιάζουν με τη χρήση (και κατάχρηση) αναβολικών στον αθλητισμό, στην αρχή έχουν πολύ ισχυρά αποτελέσματα, μετά λιγότερο ισχυρά και κάποια στιγμή στα καλά καθούμενα ο αθλητής καταρρέει...

Κανένας δεν γνωρίζει το σημείο κατάρρευσης κάθε αθλητή.

Τομόνο βέβαιο προς το παρόν είναι η στασιμότητα των χρηματιστηρίων και το άλμα του χρυσού.

Καλόφθινόπωρο λοιπόν!

kostas.stoupas@capital.gr

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)